

Київський національний торговельно-економічний університет
Факультет менеджменту та психології
Кафедра економіки та фінансів підприємства
Силабус

1. Базова інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Економічна безпека підприємства / Economic security of the enterprise
Освітній ступінь	магістр
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування» / 07" Management and administration "
Спеціальність	073 «Менеджмент»
Освітня програма	«Управління бізнесом»
Навчальний рік	2019/2020
Семестр	3 семестр
Факультет	ФЕМП
Курс	Курс - 1
Групи	Група –
Анотація курсу	Програма навчальної дисципліни «Економічна безпека підприємства» передбачає розгляд методологічних засад про закономірності формування економічної безпеки суб'єктів господарювання, принципи та процедури визначення зовнішніх і внутрішніх загроз їх ефективній діяльності, технології використання інструментів її забезпечення.
Мова викладання	Українська
Викладач	Зубко Тетяна Леонідівна, к.е.н., доцент кафедри економіки та фінансів підприємства
Адреса кафедри	М. Київ, вул. Кіото,19, А-456
Контактний телефон	(044) 531-48-18(19)

2. Місце дисципліни в освітній програмі

Освітня програма	https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/737de0f8fdda1b91ffbad9cd1abca2a9.pdf
Перелік фахових компетентностей (ФК)	<p>ФК 1. Володіння методами і прийомами аналізу та контролю процесів і результатів діяльності підприємства і його підрозділів.</p> <p>ФК2. Вміння адекватно використовувати відповідні методи оцінки стану економічної безпеки підприємства.</p> <p>ФК3. Володіння навичками коригування рівня економічної безпеки підприємства, зокрема навичками оперативного, тактичного та стратегічного управління економічною безпекою на підприємстві.</p> <p>ФК4. Вміння готувати інформацію, розробляти та обґрунтовувати рекомендації щодо розв'язання проблем</p>

	<p>функціонування і розвитку підприємства.</p> <p>ФК5. Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області економіки та менеджменту; інтерпретувати результати наукових досліджень та їх вплив на економічну систему.</p>
Перелік програмних результатів навчання	<p>ПРН11 Уміння здійснювати комплексну економічну діагностику підприємства.</p> <p>ПРН12 Уміння розробляти механізм фінансування розвитку підприємства.</p> <p>ПРН13 Уміння обґрунтовувати рекомендації щодо розв'язання проблем функціонування і розвитку підприємства, забезпечення його економічної безпеки.</p> <p>ПРН14 Уміння обґрунтовувати економічну стратегію підприємства</p>
Пререквізити дисципліни	<p>Вивчення дисципліни «Економічна безпека підприємства» базується на таких базових компетенціях: виявляти ініціативу та підприємливість, забезпечувати якість виконуваних робіт; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність приймати обґрунтовані рішення; навички абстрактного та аналітичного мислення та вміння працювати з інформацією з різних джерел.</p>
3. Зміст дисципліни та оцінювання результатів навчання	
Структура навантаження студентів	<p>Кількість годин – 180</p> <p>Кількість кредитів – 6</p> <p>Кількість лекційних годин – 22 год.</p> <p>Кількість практичних занять -22 год.</p> <p>Кількість годин для самостійної роботи студентів – 136 год.</p> <p>Форма підсумкового контролю – екзамен</p>
Методи навчання	<p>Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лекція (оглядова/тематична); - семінарські/практичні (презентація/дискусія /метод кейс-стаді/розв`язок практичних завдань /робота в малих групах).
Мета та завдання	<p>Метою вивчення дисципліни «Економічна безпека підприємства» є досконале опанування майбутніми фахівцями науково-методичних знань та аналітико-розрахункових і управлінських навичок в сфері забезпечення економічної безпеки суб'єктів підприємницької діяльності будь-яких форм власності та організаційно-правових форм; набуття студентами базових компетенцій щодо спроможності проводити ідентифікацію і оцінювання загроз ведення бізнесу та організувати з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду функціонування системи управління економічною безпекою бізнесу.</p> <p>Завданнями вивчення дисципліни «Економічна безпека підприємства» є теоретична та практична підготовка студентів з питань:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - сутності, та методичного інструментарію системи економічної безпеки підприємства; - визначення об'єктів, алгоритму розробки цілей, напрямків та формування найбільш безпечних організаційних моделей щодо розбудови надійної системи економічної безпеки на підприємстві, релевантної місії підприємства у просторі та його конкурентному стану у часі; - формування інформаційної бази даних для проведення діагностики безпеки бізнесу; - оцінювання рівня економічної безпеки бізнесу на основі різних методичних підходів; - визначення ключових бізнес-процесів, що забезпечують економічну безпеку бізнесу; - діагностики та забезпечення функціональних складових економічної безпеки підприємства; - обґрунтування системи індикаторів для комплексного оцінювання рівня економічної безпеки суб'єктів господарювання; - організації діяльності служби безпеки на підприємстві; - використання передового зарубіжного досвіду в сфері забезпечення безпеки бізнесу.
<p>Результати навчання (компетентності)</p>	<p>Після вивчення курсу студент повинен:</p> <p><i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – основні поняття та категорії економічної безпеки підприємства; – економічну сутність, зміст функціональних складових (задачі, напрямки та порядки формування) системи економічної безпеки підприємства; – методичний інструментарій щодо проведення діагностики економічної безпеки підприємства; – напрями, методи та засоби управління економічною безпекою бізнесу; – напрями, методи та засоби управління фінансовою безпекою бізнесу; – напрями, методи та засоби управління кадровою безпекою бізнесу; – напрями, методи та засоби управління інформаційною безпекою бізнесу та безпекою інтелектуальної власності підприємства; – принципи та порядки розробки прийнятної стратегії безпеки бізнесу; – сучасний зарубіжний досвід в сфері забезпечення безпеки бізнесу. <p><i>уміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ідентифікувати, оцінювати та прогнозувати загрози господарській діяльності підприємства в цілому та за окремих напрямками його діяльності; – використовувати методики комплексної діагностики рівня економічної безпеки підприємства; – застосовувати методи оцінювання рівня економічної безпеки бізнесу в розрізі окремих функціональних її складових; – організовувати з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду функціонування системи

управління економічною безпекою бізнесу.

4. Політика дисципліни

Організація навчання	Консультації з дисципліни проводять відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на офіційному сайті КНТЕУ, сторінка кафедри економіки та фінансів підприємства
Відпрацювання пропусків занять	Магістрант, який пропустив заняття, самостійно вивчає матеріал, за наведеними в силабусі літературними джерелами, виконує розв'язок задач та надає викладачеві в час, відведений для консультацій.
Підсумкова модульна оцінка	Підсумкова модульна оцінка за семестр є сумою оцінок, отриманих студентом за виконання за виконання завдань, та написання контрольних робіт. Максимальна модульна оцінка становить 100 балів.
Екзаменаційна оцінка	Екзаменаційна оцінка є результатом виконання екзаменаційного білету. Максимальна екзаменаційна оцінка становить 100 балів.
Підсумкова оцінка з дисципліни	Підсумкова оцінка з дисципліни обчислюється як середнє арифметичне підсумкової модульної та екзаменаційної оцінки.
Академічна доброчесність	Дотримання положень «Етичного кодексу здобувача вищої освіти КНТЕУ». Доступний за посиланням: https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/dc009c9856967b80bb56d6f5ae120f35.pdf

5. Календарно-тематичний план (схема вивчення курсу)					
Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Всього год.	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота студентів	
1	2	3	5	6	7
Тема 1. Теоретичні основи економічної безпеки підприємства	12	2		10	УД, Т, ІРС
Тема 2. Система управління економічною безпекою підприємства	14	2	2	10	УД, Т, ІРС
Тема 3. Організація управління економічною безпекою на підприємстві	16	2	2	12	УД, Т, ВЗ
Тема 4. Управління безпекою операційної діяльності підприємства	16	2	2	12	Т, ВЗ
Тема 5. Управління безпекою фінансової діяльності підприємства	32	4	4	24	Т, ВЗ
Тема 6. Управління безпекою інвестиційної діяльності підприємства	24	2	2	20	Т, ВЗ
Тема 7. Кадрова безпека підприємства	28	4	4	20	Т, ВЗ
Тема 8. Безпека інноваційної діяльності підприємства	22	2	4	16	Т, ВЗ
Тема 9. Стратегія забезпечення економічної безпеки підприємства	16	2	2	12	Т, ВЗ, УД
РАЗОМ	180	22	22	136	
Підсумковий контроль-екзамен					
СКОРОЧЕННЯ: УД – участь в дискусії, Т – тестування, ВЗ – вирішення задач, КР – контрольна робота, ІРС – індивідуальна робота студента.					

6.Перелік навчальних робіт та їх оцінка в балах

Назва теми та види робіт	Кількість балів
Тема 1. Теоретичні основи економічної безпеки підприємства	
Тема 2. Система управління економічною безпекою підприємства Практичне заняття 1: Обговорення теоретичних положень відповідно до тем лекцій Розв'язування практичних завдань: Розв'язок кейсових завдань (три ситуаційні завдання – задачі 1, 4, 5 з практикуму) Задача «Характеристика ризиків діяльності підприємства та заходи з їх компенсації» Задача «Побудова схеми сфер економічної безпеки» Задача «Індикатори економічної безпеки підприємства» Задача «Оцінка рівня макроекономічного складника безпеки підприємництва»	5
Тема 3. Організація управління економічною безпекою на підприємстві Практичне заняття 2: Обговорення теоретичних положень відповідно до теми лекції Розв'язування практичних завдань Задача «Побудова системи індикаторів економічної безпеки підприємства» Задача «Розрахунок одиничних та групових параметричних індексів» Задача «Оцінити ефективність управління економічною безпекою на підприємстві темповим методом» Задача «Оцінка рівня економічної безпеки ресурсно-функціональним методом»	5
Тема 4. Управління безпекою операційної діяльності підприємства Практичне заняття 3: Обговорення теоретичних положень відповідно до теми лекції Розв'язування практичних завдань: Задача «Визначення безпеки комерційної діяльності» Задача «Визначення рівня ефекту фінансового важеля» Задача «Визначення рівня техніко-технологічної складової та економічних параметрів економічної безпеки підприємства»	5

<p>Задача «Діагностика технологічного рівня складової економічної безпеки підприємств за показниками» Тестування з теми 1-4</p>	5
<p>Тема 5. Управління безпекою фінансової діяльності підприємства Практичне заняття 4: -Обговорення теоретичних положень відповідно до тем лекції Розв'язування практичних завдань Задача «Проведення фінансової діагностики» Задача «Оцінка рівня економічної безпеки підприємства за критерієм його економічної дієвості, за моделлю Альтмана» Практичне заняття 5: -Обговорення теоретичних положень відповідно до тем лекції Розв'язування практичних завдань Задача. «Параметричний метод оцінки рівня безпеки фінансової діяльності підприємства» Задача. «Розрахунок фінансової безпеки підприємства на основі аналізу його фінансової стійкості»</p>	5
<p>Тема 6. Управління безпекою інвестиційної діяльності підприємства Практичне заняття 6: Обговорення дискусійних питань відповідно до теми лекції Розв'язування практичних завдань Задача. «Оцінка фінансової стійкості (звітної та прогнозної) та визначити шляхи забезпечення фінансової складової економічної безпеки » Задача «Побудова моделі Ліса». Задача «Визначення рівня безпеки інвестиційної діяльності з використанням ресурсно-функціонального підходу» Тестування з теми 5-6</p>	5
<p>Тема 7. Кадрова безпека підприємства Практичне заняття 7: -Обговорення теоретичних положень відповідно до теми лекції -Розв'язання практичних завдань: Задача. Діагностика інтелектуальної складової економічної безпеки підприємства за показниками. Задача. Побудова профілю кадрової безпеки підприємства (можна за допомогою Excel) Практичне заняття 8: Обговорення теоретичних положень відповідно до теми лекції</p>	5

-Розв'язання практичних завдань: Задача. Визначення стану кадрової безпеки підприємств (розрахунок зведеного показника) індикаторним методом за допомогою Excel Задача. Метод відстаней при визначенні рівня інтелектуально-кадрової безпеки	5
Тема 8. Безпека інноваційної діяльності підприємства Практичне заняття 9: -Обговорення теоретичних положень відповідно до теми лекції -Розв'язання практичних завдань: Задача. Оцінити інтегральний показник управління ризиком інноваційних проектів кожного підприємства Задача. Оцінити рівень інвестиційно-технологічної безпеки підприємства Практичне заняття 10: Обговорення теоретичних положень відповідно до теми лекції -Розв'язання практичних завдань: Задача. З використанням прикладного програмного забезпечення побудувати графіки тенденцій зміни окремих індикаторів інтелектуально-кадрової безпеки підприємства та розрахувати рівень безпеки інноваційної діяльності підприємства. Задача. Метод відстаней при визначенні рівня інноваційної безпеки підприємства	5
Тема 9. Стратегія забезпечення економічної безпеки підприємства Практичне заняття 11: -Обговорення теоретичних положень відповідно до теми лекції - Опрацювання практичних завдань: Задача. Оцініть рівень економічної безпеки підприємства за методом визначення його ринкової вартості Задача. «Розрахунок рівня економічної безпеки підприємства ієрархічним методом» Тестування з теми 8-9 Модульний контроль	5
Наукова робота студента	20
Наукова робота студента	15
РАЗОМ	100
Рекомендована література	
Основна:	
1. Бланк І.А. Управління фінансовою безпекою підприємства / І.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2004. – 784 с. 2. Васильців Т.Г. Фінансово-економічна безпека підприємства. Методичні вказівки і завдання для практичних занять – Львів: ЛНТЕУ, 2018. – 115 с.	

3. Верхоглядова Н.І., Герасимова О.Л. Щеглова О.Ю., Левчинський Д.Л. Економічна діагностика. – Дніпропетровськ: вид-во «Свідлер», 2011. – 332 с.
4. Жихор О.Б., Куценко Т.М. Економічна безпека: Навчальний посібник. – Харків: ХІБС УБС НБУ, 2013. – 144 с.
5. *Зубок М. І., Комерційна розвідка та внутрішня безпека на підприємстві [Текст] : навч. посіб. / Ю. І. Крегул, М. І. Зубок, Р. О. Банк ; за ред. Ю.І.Крегула. — Київ : КНТЕУ, 2014. — 175с.*
6. *Економічна безпека підприємств, організацій та установ: навч. посіб. / [В.Л. Ортинський, І.С. Керницький, З.Б. Живко та ін.]. – К.: Правова єдність, 2009. – 544 с.*
7. Економічна безпека підприємства [Текст]: підручник / [А. М. Штангрет та ін.]; за заг. ред. А. М. Штангрета; Укр. акад. друкарства. - Львів :Укр. акад. друкарства, 2016. - 292 с.
8. *Тумар М.Б. Основи економічної безпеки підприємства: навч. посібник / М.Б. Тумар. – К.: Хай-Тек-Прес, 2008. – 232 с.*
9. Економічна безпека підприємства [Текст]: підручник / [А. М. Штангрет та ін.]; за заг. ред. А. М. Штангрета; Укр. акад. друкарства. - Львів :Укр. акад. друкарства, 2016. - 292 с.

Додаткова:

10. *Бланк И.А. Управление финансовой стабилизацией предприятия / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр; Эльга, 2003. – 496 с. – («Энциклопедия финансового менеджера»; Вып. 4).*
11. *Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізм зміцнення: монографія / Т.Г. Васильців. – Львів: Арал, 2008. – 386 с.*
12. *Донець Л.І. Економічна безпека підприємства: навч. посібник / Л.І. Донець, Н.В. Ващенко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.*
13. *Економічна безпека підприємства в умовах рейдерських загроз [Текст]: колект. монографія / [О. А. Бурбело та ін.]; за наук. ред. О. А. Бурбело, С. К. Рамазанова ; Ін-т екон.-прав. дослідж. НАН України [та ін.]. - Київ ; Сєвєродонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. - 285 с.*
14. *Лігоненко Л.О. Економіка та фінанси підприємства: методика розв'язання практичних задач: навч. посіб. / Л.О. Лігоненко, І.В. Височин, О.В. Корольова-Казанська та ін. – К.: КНТЕУ, 2010. – 336 с*
15. *Отенко, І. П. Економічна безпека підприємства [Текст] [Текст] : навч. посіб. / І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. — Харків : ХНЕУ, 2012. — 252 с.*

Курсивом позначені джерела, які є в наявності в бібліотеці КНТЕУ.